

een gedicht zonder Eind

Piet van den Boom
Stadsdichter Eindhoven

Een gedicht zonder Eind

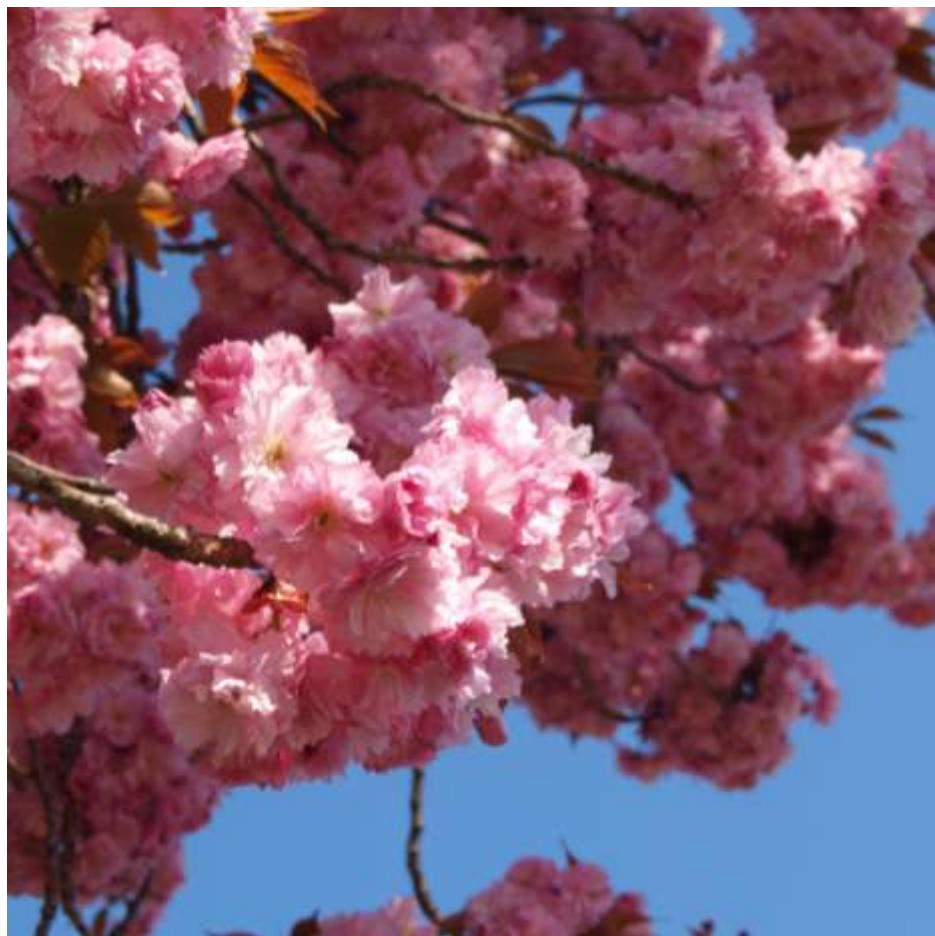
Bloemlezing uit een jaar stadsgedichten

Piet van den Boom

Stadsdichter Eindhoven

2010 - 2011

Eindhoven op een postzegel

Eindhoven is netjes en keurig
gepland, geordend en logistiek
het ruikt nog een beetje naar fabriek

Eindhoven is hoekig en gladjes
gebouwd van glas en beton
met glanzend gepolijste gevels

Eindhoven laat je langs strakke lijnen
bewegen van wonen naar werken
van shoppen naar sport en cultuur

daar al dat rationele en rechte
is het nogal moeilijk om je
aan Eindhoven te hechten

maar met de postzegel
wordt dat allemaal anders:
we hebben nu iets dat blijft plakken

de hand van god

het stadscentrum is vol mensen,
ontspannen druk met shoppen
op deze stralende lentedag
opgefrist door een speels briesje.

maar bij de kruising van keizersgracht
en emmasingel, waar twee hoge gebouwen
elkaar gezelschap houden,
huppelt de wind opgetogen rond.

uit een zijstraat, de vrijstraat,
komt een zonnig blonde vrouw
rijkelijk voorzien van winkeltassen,
en ze duwt ook nog een buggy.

boven haar lange lenige benen
draagt ze een allerzomerste jurk,
pure zijde, roze met bloemmotief,
klokvormig wijdvallend en kort.

dan, als ze de hoek om slaat,
krijgt de springerige wind
de zoom van haar jurkje te pakken
en gooit het met een zwaai hoog op.

dit geeft een onbelemmerd zicht
op haar tweelingmaan, haar omega,
haar perzikzachte billen
wiegend in perfecte harmonie.

het tafereel duurt maar een tel
maar dat is lang genoeg om
mij te doen beseffen dat god bestaat
en het goed voor heeft met de mensheid.

zij ziet in het hele voorval
duidelijk geen godsbewijs.
voor haar is Eindhoven
alleen een winderige stad.

zonder Eind

ik loop op een zonnige dag in april door de stad
zomaar op mijn gemak zonder doel
ik heb alle tijd ik kan doen wat ik wil.

de Markt is gezellig, de terrassen gevuld,
ontspannen geklets boven kopjes en glazen
al is het eigenlijk nog wat vroeg voor bier.

voorbij het Muziekgebouw met een bochtje
langs de Dynamo en de kop van het Stratumseind,
(weer schoongespoten, geveegd en gezeemd
helemaal klaar voor een lange nacht
van in alcohol gedrenkt vermaak
en gesprekken vermalen in te harde muziek)
naar het Stadhuisplein waar een eenzame
skateboarder eindeloos oefent
onder het Bevrijdingsmonument

over de Dommelbrug door de tuin
van het Van Abbe waar Honoré de Balzac
zijn bronzen buik staat te krabben.

naar het Anne Frank-plantsoen langs de Dommel
waar volop wordt gekuierd en geluierd,

efkes zitten in het Stadswandelpark
met zijn schat aan bomen en beelden, de vijver
waar de eenden haast zwemmen in brood.

iets drinken bij het Stadspaviljoen?
nee, straks misschien bij Meneer Frits,
in De Smalle Haven, de Usine.
of doorlopen naar De Gouden Bal misschien
waar zondag weer de dichters zitten
met hun teksten, hun brillen en hun pint.

mijn wandeling eindigt in de Bibliotheek
waar ik, bij latte macchiato en een brownie,
één zin neerkrabbel op een kassabon:

*Eindhoven heeft weinig ritme en rijm
maar op een zonnige dag
is het een gedicht zonder Eind.*

designsprookje

er was eens een prinses, zij hield van mooi en fraai.
het kasteel waar ze woonde was lelijk en erg saai.
maar dankzij haar creativiteit en onvermoeibaar zwoegen
werd het leven in de betonkolos toch tot een genoegen.

haar stiefmoeder schepte altijd op over het prachtig pralen
maar tegen de prinses riep ze: schiet jij eens op
bestel een koets en ga de jassen halen, want wij
gaan naar het debutantenbal in het koninklijk paleis.

haar stiefbroer (bolleboos) en stiefzus (erg sportief)
kregen alle aandacht al waren ze eerder duur dan lief.
zij mochten mee naar elk feest en dan nog op de eerste rij
maar de prinses was er nog nooit bij geweest.

toen mengde zich een toverfee in het beschamend tafereel
nam de prinses onder haar hoede, leerde haar de kneepjes
van het vak en toverde een koets met dubbel glas en vering
en een dozijn lakeien en flitste haar naar het paleis.

de rijke welgevormde vorst zag haar en in haar een kans
hij vleide en paaide haar, vroeg haar zeer galant ten dans.
aan zijn zij zou ze, zo zei hij, niet langer assepoester zijn
en weldra trouwden ze met behoorlijk dure pracht en praal

hij schonk haar een paviljoen om 'haar eigen ding te doen'
zij tekende en schetste zwoegde zweette paste mat
koos de mooiste materialen die ze poetste en polijstte
tot alles in de zalen perfect stond en lag en hing en zat.

helaas zit er geen vrolijk slot aan het verhaal
de vorst mopperde constant over wat het kostte allemaal
en na een tijd wilde hij haar toch weer liever kwijt.

de prinses verzette zich, deed desondanks haar best
en zei: ik wil erg graag blijven doen wat ik goed kan,
want design of geen design dat is hier de vraag.

Groen

voorjaar in Eindhoven

bomen en struiken, ontwaakt uit hun coma,
spiegelen zich in de eendenplas.
narcissen en krokussen steken hun kop
op in de berm tusschen het uitlaatgras.

een koppeltje roeken heeft na lang zoeken
een vrije schoorsteen gevonden.
twee keuvelende kauwen lopen te sjouwen
met takjes, plastic en snippers papier.
een houtduif waggelt zijn borst achterna
en klapwiek naar de top van een conifeer.

de buurvrouw maait gras, ze loopt heen en weer
in een hemdje en met een pet op tegen de zon.
de eerste violen strijken neer in de border,
geraniums sieren, vier op een rij, het balkon.

spelenderwijs veroverft het voorjaar de stad
met een geluidloze explosie van groen.
't is weer even gedaan met het grauw en grijs
daar kan geen asfalt of beton iets tegen doen.

Groene Dame

Zij is een dame, modern en dynamisch,
aan weinig ziet men haar hoge leeftijd af,
wie haar niet kent ziet haar wellicht
als liefhebber van beton en staal en glas

Ja, zij houdt van klare lijn en kloeke vorm
maar gruwt van lege moderniteit,
en omringt zich daarom graag
met levend water en weelderig groen

Brede wegen en luchtige lanen,
beschaduwde door platanen,
worden verbonden en gescheiden
door lopers van overkants gras

Gastvrije parken bieden een keur
van bomen uit elke tijd en streek:
geurige ginkgo biloba, norse eik,
zwijgzame sequoia en wulpse magnolia

Perken en plantsoenen zijn een feest
van drukbevlogen vlinderstruiken,
roze bepruikte prunus
en heuvels van rododendron

Voor wie zoekt naar schoonheid,
en raffinement waardeert
boven gemakkelijk spektakel,
koestert ze stukjes van Edens hof

Zij is gastvrij maar behoedzaam
en zet niet zomaar alles in de etalage,
want een echte dame
pronkt niet met haar parels

Heempark

natuur dat zijn hele grote dingen
rode dwergen en zwarte gaten
brokken steen en wolken ijs
die door de kosmos suizen

natuur dat is grootse harmonie
sterrennevels zonnestelsels
planeten die om zonnen zweven
dansende manen eb en vloed

natuur dat is soms catastrofe
de aarde beeft en bergen splijten
tsunami's beuken en modder stroomt
vulkanen braken lava stof en as

natuur is drama en tragiek
heidebrand, hittegolf en stortregen
blikseminslag rukwind en tornado
ontwortelde reuzen en verdord gras

maar natuur dat zijn ook hele kleine dingen
kruiden grassen bloemen mossen
die haast niemand ziet of kent
het okselhaar van moeder aarde

zij overleven in een minireservaat
dat met een mooi woord heempark heet
en terwijl de kosmos tolt en suist
is daar alles rustig en sereen

eik

praat niet met mij
knuffel mij niet
rust niet bij me uit
ga weg uit mijn schaduw
want ik ben niet je vriend
je bent mijn vijand

ooit was ik heilig
gewijd aan de maagd
of de bronstige god
werd er gebeden en geofferd
aan mijn brede voet

maar jij voert mijn bittere vruchten
aan de varkens
gebruikt mijn schors voor het looien van leer
je verzaagt mijn stam voor vloer en kabinet
en snijdt knuppels uit mijn trotse kruin

laat mij met rust
ik was hier eerst en ik moet blijven
tot een bliksemschicht
mij velt

ginkgo biloba

hoogbejaarde courtesane
oogopslag als schuwe bloesems
bevroren in een pirouette

ze heft haar rimpelige armen hoog
neigt bevallig naar oriënt en occident
en fluistert zonder lettergrepen

heel nu en dan ruist ze discreet
met haar goud-en-groen gewaad
van duizend zijden waaiers

en bezaait de grond met vruchten
waarvan de milde pislucht
lang uitgestorven minnaars lokt

beeldenstorm

twee holle voetjes op een sokkel van graniet
met bruto geweld geamputeerd
van hun gepatineerde ziel en zaligheid

in een gedeukte container gedumpt
gedeporteed naar de smeltoven
een droom gedegradeerd tot grondstof

de barbaren zijn weer helemaal terug
niet zwaaiend met zwaarden op vurige paarden
maar stiekem met een slijptol in een bestelbus

als hebzucht zonder naam en gezicht
door geen norm gebonden over alle grenzen gaat
hangt de beschaving onheil boven 't hoofd

kanidas

daar staan zij rijzig slank met rechte rug
vestaalse maagden van de platte aarde
de armen hemelwaarts geheven
in strak gelid als voor de reidans.

haastig gegroeid en licht geworteld
het haar wijds wuivend op een bries
trots op haar stille dienstbaarheid
toch zucht ze soms en wiegt haar wijze hoofd

ze kent haar lot en het finale offer
en heeft het aanvaard in weemoed
gehakt te worden bij de voet
ontveld, ont kruind, gezaagd, gekliefd

de boeren dragen haar op handen
en schoppen haar door stof en stront
in zwavel gedoopt schenkt ze
het vuur waarin ze zelf verteert
het kroonjuweel van Brabants land
is niet van goud maar van populierenhout

Dommel

waar ze vandaan komt, weet ze niet
waar ze heen gaat, weet ze niet
ze aarzelt en weifelt, dubt en twijfelt

ze kletst oeverloos met koetjes en kalfjes
omhelst oude vrienden
loopt dan plagerig weer weg
een bocht naar links waar de kanidassen staan
of toch naar rechts naar het wilgenbosje
nee rechtuit
precies onder het bruggetje door

ze stort zich in de armen van steeds grotere rivieren
slaapwandelt met alle winden mee
en droomt van de zee de verre zee
waar ze in zoute tranen afscheid neemt

geheimschrift

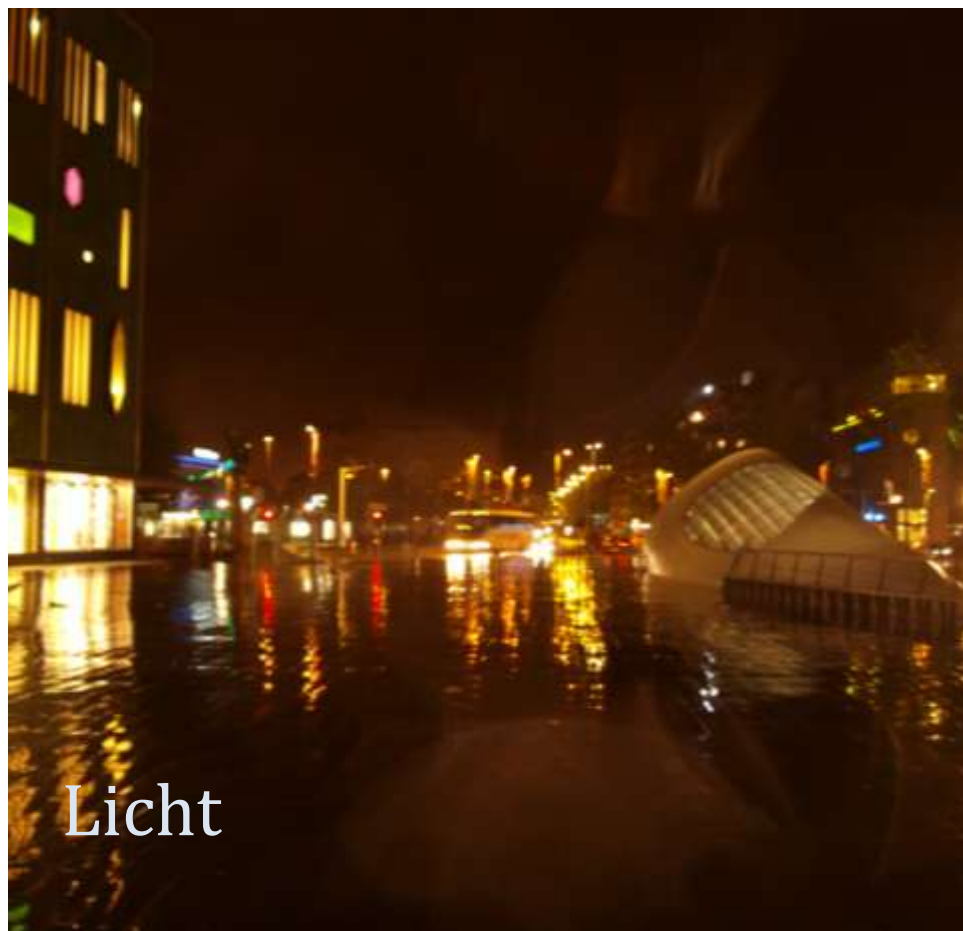
in zijn vlekkelig geheimschrift
verhaalt hij van boeren, burgers en barbaren,
van timmerlieden die hem de maat namen
maar besloten hem te sparen.

hij schrijft zijn tijd niet in jaren maar in ringen,
eindeloos herhalen zich springerige
lentes, zomers vol zon, stormen
in de herfst en winters witte rouwgewaad.

met zijn takken reikt hij zo hoog hij kan
om tot over de horizon te kijken,
zijn wortels kruipen onvermoeibaar
dieper tot op de bodem van de aarde.

hij wil naar huis, het warme zuiden,
maar weet dat hij nooit nog terugkeert.
dus heft hij al zijn groene armen
en wuift naar ginds en naar weleer.

Licht

lichtstad

het begon met een stroomstoot
door een draadje van kooldraad
knetterend sperma in een eikel van glas
werd de kiem van een scheppende stad

weg paraffinekaars en kandelaar
kaarsensnuiters petroleumkan
gloeikous en sputterende oliepit

licht kwam voortaan uit een peertje
dat aan en uit ging met een knop
(de dimmer kwam pas later)

de lampenfabriek in het zuiden des lands
de naam van zijn schepper
geschreven in koele kapitalen
lokte mensen als nachtvlinders
van heinde en ver naar de jonge stad
waar licht altijd en overal
vanzelfsprekend schijnt

licht

licht

zingt in de kerk
hijgt in het bordeel
juicht in het stadion
zwoegt in de fabriek
straalt in het museum
en het theater
spettert in de frituur
hangt in het café
tot laat en tot later

licht

loopt in de avond
een blokje om
wijst het gat in de straat
en de poep op de stoep
fluistert als je zwijgt
luistert als je praat
wacht rustig tot
je het hoekje
om gaat

licht
zit op zijn gemak
in de kamer
leest een boek
aait de poes
heeft nog geen zin
om te slapen maar
loopt met je naar boven
en verjaagt de monsters
onder het bed

licht
om te vertrekken
en thuis te komen
om te werken
te presteren
of te niksen
en te relaxen
om te studeren
of lekker te dollen
om je te wekken
en weer te vertrekken

lichtgedachten

Verlichting is niet
de vermindering
van druk of gewicht
want van nature is er
niets lichter dan
licht

verlichting is niet
de triomf van
kritische rede
en filosofie
maar van het
technisch vernuft
in de high-tech
industrie

verlichting
door lang mediteren
brengt je naar
het kosmische niets
maar je komt thuis
met een lampje
dat met je mee zwalkt
voor op de fiets

Herdenken

clown

de karavaan van Circus Oorlog
trekt rusteloos de wereld rond
in het gloeiende zand van de arena
verrichten krachtpatsers hun krachttouren
spuwen vuurspuwers fonteinen vuur
bijt de durfal de kogel en slaat de tijger
zijn klauwen diep in het vlees van de dompteur

maar vandaag is het stil in de piste
geen lichten geen trommelvuur
geen schallende trompet
het is een moment van afscheid
en omzien in weemoed want
Vrijheid de droeve oude clown
gaat met pensioen

iedereen wenst hem
een ongestoorde oude dag
en bijna iedereen weet wel beter

lichtjes

op 18 september trokken
geallieerde troepen Eindhoven binnen.
parachutisten uit het noorden
nog met de schrik in het hart,
infanteristen uit het zuiden
met 400 mijl in de benen.

de soldaten ontmoetten elkaar op de markt
en vierden dat de stad was bevrijd.

spoedig daarna vertrokken
de troepen in grote haast
naar het noorden voor de beslissende slag,
op weg naar gevaar, verwonding of dood.

als teken van dank
brandden de stadsbewoners
kaarsen en lampjes achter de ramen;
een warm gebaar en een prachtig gezicht.

bevrijding is onbeschrijflijk licht.

de Lichtjesroute volgt
de opmars van de geallieerden.
het traject is 25 kilometer lang
en omvat 60 taferelen.
tientallen vrijwilligers
zetten zich belangeloos in
voor aanleg en onderhoud
van de lichtinstallaties.

ze worden gesteund door gemeente en bedrijven,
maar krijgen ook te maken met vandalisme en diefstal.

jaarlijks genieten 200.000 mensen van het schouwspel,
individueel of als groep.
per auto, scootmobiel of op de fiets trekken ze
drie weken lang door de donkere stad.

velen willen weten waarom
dit niet tot de herfstvakantie kan duren,
want kinderen vinden de kleurige lampjes zo fraai.

De vrijheid is verrukkelijk saai

dodenherdenking

bijna een mensenleven na
de oorlog die zijn gelijke niet kent
in wreedheid en verschrikking
gloeit nog de pijn en het verdriet

oorlog maakt een handvol helden
maar talloze mensen verdwijnen
door zinloze wraakzucht en onrecht
onder de puinhopen van de geschiedenis

niet iedereen die omkomt
krijgt een monument of plaquette
een waardig graf met kruis of zerk
een vermelding in boek of archief

er is niet genoeg brons of graniet
niet genoeg papier en inkt
voor een gedenkteken
dat recht doet aan hun lijden

kippenkooi

kijk

zei mijn vader

hier vielen de bommen

en daar zaten wij

onze vader ons moeder mijn zussen mijn broers

en ik

in een soort schuilkelder onder een oude kippenkooi

het had niks gescheeld

of we waren er met z'n allen aangegaan

en dan had jij ook niet bestaan

vrijheid en leven

zei mijn vader

zijn geen dingen waar je recht op hebt

maar die je min of meer per ongeluk krijgt

Feest

majesteit

kleumend op de vrijmarkt
een deken vol met rommel
op zolder bij elkaar geharkt
met 't kleingeld in de trommel
als schamele beloning
zijn we rijker dan de koning

met een kroon van plastic of karton
en de kinderfiets vol franjes
in elke hand een bolle ballon
zijn we allemaal oranjes
en is iedereen voor kort tijd
een beetje majesteit

Folkwoods

voorbij is de tijd
van treksak en tamboerijn
banjo en lepelgekletter
van vierkwartsmaat en drie akkoorden

folk music is een pittige mix
van balkan, celtic en chanson
met een vleugje blues, fado of hiphop

voorbij is de tijd
van tekst in sappig plat dialect
over boeren met wulpse dochters
waarin *zucht* altijd rijmde op *lucht*.

folk music is gemoderniseerd,
internationaal georiënteerd,
en vraagt kennis van minstens drie talen.

voorbij is de tijd
van houderige dansen op klompen
waarbij de dansers stijfjes
traditie in stand proberen te houden.

folk music is een swingend dansfeest
met opzweepende jigs en reels,
bourree, mazurka en wals.

voorbij is de tijd
van de lauwarme verstikking
in regels en rigide traditie,
droevig is het einde niet,
eerder een reden tot feest

folk music is energiek
en jonger dan ze ooit was:
en Folkwoods is alive and kicking ass.

vakantiepret

bij 40 °C flaneren op de Ramblas
dat is helemaal de trend.
Zweedse bossen, Noorse fjorden
heel stil en ook erg imposant.
De Alpe d'Huez bedwingen
zwetend op je arme fietsie.

Tien dagen Ierse mist en regen
fijn patiencen in de tent.
Je gelukkig liggen vervelen
op het Thaise palmenstrand.
Cultuur snuiven in Florence
uren in de file voor het Uffizi.

Met twee jammerende koters
kilometers vreten op de Route du Soleil.
NIET! ZEUREN!
't hoort er allemaal bij.

Maar wie in de vakantie
met volle teugen wil genieten
hoeft niet erg ver te reizen.
In de stad of net iets verder
is er altijd iets te doen:
film theater dans muziek
festivals evenementen
op het plein of in het groen
kunstmarkten en proeverijen
haute culture en cuisine.
Er is heel de zomer lang
grenzeloos veel te horen
te beleven en te zien.

ode aan lampegat

de stad gonst tintelt en bruist
ze spint als een kat van genoeg
de kasteleins werken zich in het zweet
terwijl de vaten de kroegen in rollen

de praalwagens krijgen nog een likje verf
iedereen kent zijn plaats en rol in de groep
strak trilt het vel op trommel en tamboerijn
het koper van de tuba is tot goud gepoetst

in een baaierd van schetterende kleuren
wordt de nar op de schouders gehesen,
muziek, dans, tonpraoters en liekes
defilé van potsenmakers en dansmariekes

als een bont leger trekt de stoet door de stad
pronkkostuums, strooisnoep, rangen en rituelen
een karikatuur van macht, politiek en cultuur
brainport is voor een weekje weer lampegat

bubbeltjes

nee, van de kranten en het journaal
word je niet direct vrolijk.
de reclame-onderbrekende
soaps, thrillers, series
en commerciële kiloknallers
kun je wel een beetje voorspellen.
en alweer een avond doorbrengen met
zweedse doorloper, sudoku
glaasje wijn en een sigaartje:
echt opwindend is het niet meer.

wil je eens echt uit de sleur,
kom dan van de bank
en achter het beeldscherm vandaan:
de stad bruist van kunst en cultuur.
laat je verleiden, verrassen,
prikkel en ontroeren,
laat je meevoeren op de stroom
van passie en emotie.
voel weer bubbeltjes in je bloed
en swing mee op het ritme
van het kloppende hart van de stad.

Actie

keuze

armoede en honger zijn onafscheidelijke vrienden
een sterk duo, maar geen gezellig stel.
het zijn rasechte ramptoeristen: oorlog, milieucrisis of natuurramp,
zij zijn er als de gieren bij.

duikt de een grijnzend op vanachter modderstroom of puin
laat de ander nooit lang op zich wachten.
samen genieten ze van het schouwspel
vooral kinderen, met hun grote ogen en al die vliegen, prachtig!

als er hulp wordt geboden leveren zij de strijkstok
waaraan heel veel kan blijven hangen,
en stoten elkaar gniffelend aan als de overlevenden vechten
om een karig noodrantsoen.

ze voeren wereldwijd campagne
onder de reclameleuze:

*armoede en honger zijn geen pech
maar een bewuste keuze.*

vanachter de coulissen lacht
het ijzig fantoom van de macht.

115 decibel

kunst is een gebaar van liefde
teken van leven van onze ziel
maakt schoonheid tastbaar
en stelt de wezenlijke vragen

kunst vergeet van haar makers
levenslange toewijding en geduld
het is geen luxe industrieproduct
geen gadget om gratis weg te geven

maar het publiek wordt overspoeld
door goudgetande marketeers
met commerciële kiloknallers
van virtuele spiegeltjes en kralen

cultuur is niet langer speelveld
maar verandert in een strijdperk
waar waarden botsen met getallen
en rendement de normen stelt

de kunst ligt onder trommelvuur
van *efficiency-operaties*
die als men door de woorden schouwt
niets anders zijn dan amputaties

de poëzie is niet zo van schreeuwen
luide kreten en gebalde vuist
haar rest in deze tijd van kilte
alleen 115 decibel stilte

geheid

een klap en een bonk een dreun en een slag
een concert van oorverdovend kabaal
vanaf half acht 's morgens iedere dag
en iedereen denkt is dit wel normaal

elke seconde trillen de grond en de ruiten
het stucwerk scheurt en valt van de muren
in huis is het lawaai net zo erg als buiten
niet te ontkomen en niet te verduren

de mensen die rond de bouwput wonen
krijgen knallende koppijn en maken zich kwaad
voelen zich zwaar in het ootje genomen
doen hun beklag bij de krant en de raad

de geest van protest komt snel uit de fles
dus komt de noodgreep op de proppen
een muur van blauwe containers
om de herrie van twee kanten te stoppen

deskundigen verdringen elkaar rond het gat
ze meten peilen rekenen wegen en wikken
wanneer hun rapport af is stellen ze dat
het een kwestie is van slikken of stikken

er komen garanties en geld over de brug
noodhuisvesting voor schrijnende gevallen
de actievoerders krabbelen langzaam terug
hier tellen bedragen en niet de getallen

het conflict luwt langzaam nadat het is opgelaaid
bij weer een beuk een dreun een slag en een knal
tot met een sisser de laatste klap verwaait
en er een onwezenlijke stilte valt

hotel favela

welkom in hotel favela!

een hut van afvalhout met plastic afgedekt
geen water uit de kraan en ook niet op de wc
geen gas, geen licht, en geen cv

geen kelder of koelkast, de kasten leeg,
geen kruimel in de laden, zelfs de vuilnisbak
blijft dicht: er is niets om weg te gooien

geen kiloknaller geen bonuskaart
de winkels gesloten, de ramen dichtgeplankt
niets meer in de schappen om te kopen of te gappen

geen frietje met, geen vleeskroket
of malse frikadellen. geen calorieën tellen
maar knokken voor een dagrantsoen

geen pizzapunt of slagroomtaart
en vette chips met dipsaus, geen zorgen om obesitas
maar enkel droge rijst in een oude plastic tas

geen geld in je zakken en ook niet op de bank
geen pinautomaat of creditkaart
een ongewis baantje voor een hongerloon

het verblijf is all inclusive en voor onbeperkte tijd
wie hier heeft ingecheckt komt nooit meer weg
kinderen en honden zijn toegestaan

welkom, welkom in hotel favela!

glazen huis

kleine Songo leeft met zijn broertje
bij een tante in de township.
ze hebben het niet erg getroffen
Songo kent zijn vader niet
maar wel de ziekte die hij hem en mama gaf.
tante heeft niet veel uitgelegd, ze zei alleen:
'je mama was niet zo van boffen'.

maar tante had verteld
dat er geld, heel veel geld
zou komen uit het verre Nederland
voor die aardige mensen met een rood kruisje,
met hun blinkende brillen en medicijnen.
het geld zou komen uit een glazen huis
waar drie mannen plaatjes draaiden
en zes dagen niet zouden eten.
honger kende Songo wel,
maar hij wist niets van plaatjes draaien.

de hele stad kwam eropaf om samen feest te vieren
ze gingen leuke dingen doen
hardlopen, onder water duiken, poetsen,
shirts verkopen met letters aan de voorkant,
muziek maken en strooien met geld.
er komen wel een half miljoen mensen!
dat zijn er vast heel veel, denkt Songo
want hij vindt vijf al behoorlijk veel.

de mannen van dat glazen huis, denkt Songo,
moeten wel helden zijn of engelen
waarover mama het soms had.
hij zou er zelf graag bij willen zijn,
maar om er met die beentjes van hem
naartoe te lopen was vast te ver.
hij kruipt wat dichtert tegen zijn broertje aan
op het eenpersoons matras
en droomt dat hun hutje
een goudglanzend glazen huisje was.

pak die bak

we bakken nog niet altijd veel van duurzaamheid.
een mooi plan en goed begin is gauw gemaakt
maar dan raken we de vaart en richting kwijt.

je hebt je ecologische voetafdruk gemeten,
de uitslag viel je eigenlijk reuze mee,
hoe veel hij te groot was ben je vergeten

je pakt de fiets als je even de kans ziet,
koopt groente op de biologische markt,
maar kiest toch voor de vliegvakantie

je hebt pas dak en vloer geïsoleerd,
zet de thermostaat een graadje lager,
hebt ook de cv-ketel gesaneerd
en denkt over zonnepanelen.
maar intussen staan alle apparaten stand-by
en zitten de kids eindeloos games te spelen.

je koopt slaafvrije chocola,
koffie van max havelaar
en duurzaam gekweekte tilapia,
ongebleekt papier voor keuken en wc
en wasmiddel zonder fosfaten,
maar dan neem je weer wel de auto mee.

wat je doet zijn druppels op heel hete platen
dat weet je eigenlijk wel, maar het is beter
om 't op jouw manier te doen dan om het te laten.

ben je samen of sta en ga je alleen,
ben je jong, al wat ouder of er net tussen in
ben je sportief of nog net goed ter been;
er is een bakfiets voor iedereen.

in sportieve outfit of drielidig pak
design jurk, boerka of spijkerbroek
als je gaat voor verantwoord en voor gemak:
pak dan die bak! pak die bak!

Historie

archeologische dienst

beentje bij botje, beker bij potje
munten nagels en pijlpunten
kogeltjes uit een musket
een compleet paardenskelet

wat dood ging of werd weggesmeten
ligt daar nu gewogen, gemeten
getekend en gefotografeerd
keurig gelabeld en gecategoriseerd

millennia verleden tijd
wachtend op de eeuwigheid

spook

het beeld op de markt
stelt een oude man voor
maar het lijkt meer op een eerbetoon
aan de loden jas
die de gedaante omhult
de slippen waaien op
of er een straf briesje staat

op het stationsplein
staat een vrijwel identiek beeld
van een nors kijkende man
de wind waait niet onder panden
van zijn zware grijze overjas
toch houdt hij zijn hoed stevig in de hand

de gelijkenis is niet toevallig
want dit is vader Anton
en dat is de zoon meneer Frits
beiden grootindustriëlen
die vanuit erudiet paternalisme
bouwden aan een creatieve stad

Anton - visionair - die energiek
bouwt aan zijn imperium van licht
een droom waaraan hij alles geeft
Frits – inspirator - dol op sport
muziek en theater heeft een eeuw lang
100% van het leven genoten

meneer Frits werd 's nachts
verkeerd belicht
waardoor hij eruit zag
als een knokig spook
dit was voorpaginanieuws
in de plaatselijke krant
bij daglicht is hij lelijk
maar juist daardoor
sympathiek

industrieel verleden

de mannen van de lucifer
manchester broeken en overalls
zaagsel en fosfor in hun neus

de wevers en spinners
alziende ogen en hafdove oren
in hun huid de geur van azijn

de machinebankwerkers
handen die hardop konden
denken en ijzer buigen

de schaterende meisjes
van de sigarettenfabriek
hun fluisterzachte vingers

de glasblazers en hun zonen
verschroeide wenkbrauwen
en vuur in hun longen

van mannen en vrouwen
gereedschappen
stampende machines
en bonkige fabrieken
resten alleen flakkerende beelden
en wat olieachtig dna
op de ziel van de stad

hybride stad

u kent ze wel: hybride auto's
die rijden op twee motoren
de ene heel traditioneel op fossiele brandstof
de andere op schone energie

deze combinatie gold als ultieme innovatie
een revolutionaire omslag in het concept
de opheffing van de paradox tussen
mobiliteit en duurzaamheid

maar duik eens onder de kap van de stad:
daar draait ook de tweede motor
je hoort haar nauwelijks maar
wat een power en performance

deze motor is duurzaam, zuinig
en gaat ongeveer de helft langer mee
ze is multitasking en dat kost maar
twintig minuten slaap extra

ze is flexibel en interactief:
nooit vol gas op het doel af
of rokend in de remmen
alles gaat met overleg

ze haalt haar energie
uit haar omgeving en zelfs uit weerstand
en zonder pruttelen
brengt ze je naar je bestemming

Waarover, voor wie, wanneer

115 decibel

Ter gelegenheid van de protestmanifestatie 'Nederland schreeuwt om cultuur' op 20 november 2010.

Beeldenstorm

Geschreven naar aanleiding van de diefstal van een aantal bronzen beelden uit parken in Eindhoven. Bijdrage aan wedstrijd verkiezing stadsdichter. Werd in april 2010 op innemende manier verfilmd door ED-tv.

Bubbeltjes

Voor UIT in Eindhoven, mei 2011

Clown

Ter gelegenheid van 65 jaar bevrijding, bijdrage aan Dichtjesroute 2009

Designsprookje

Ter gelegenheid van een bijeenkomst van Transmissie aan het Designhuis, januari 2011

Eindhoven op een postzegel

Ter gelegenheid van de ontwerpwedstrijd voor de Eindhovense postzegel, april 2011.

Geheid

Geschreven naar aanleiding van de commotie van de heftige heiwerkzaamheden in het Stadionkwartier in 2009. Omwonenden kregen de schrik van hun leven en de protesten waren dan ook niet van de lucht.

Folkwoods

Geschreven ter gelegenheid van mijn optreden bij het Folkwoods festival in augustus 2010. Op de tweede dag regende het dat het goot, maar de stemming bleef opperbest.

Geheimsschrift

De plataan in Groendomein 't Wasven dateert uit het begin van de 19^e eeuw en is de eerste Wereldboom van Nederland. De boom heeft een naam: de Gevlekte Zuiderling

Glazen huis

Ter gelegenheid van de actie '3FM-Serious request' vanuit het Glazen Huis op de Markt. Bracht ongeveer 7 miljoen euro op voor hulp aan kinderen met AIDS in Afrika.

Groene Dame

Geschreven op verzoek van de gemeente Eindhoven in het kader van de nominatie van de stad voor de titel 'Groenste stad van Nederland' (mei 2010). Een fragment van het gedicht is te vinden op de nieuwe zitbank die het Heempark kreeg van de gemeente Eindhoven.

De hand van God

Bijdrage voor de wedstrijd voor de verkiezing Stadsdichter in april 2010.

Heempark

Geschreven als bijdrage aan het project Dichters in de natuur van Stichting Poëthement, waarbij dichters voordroegen in het Heempark.

Hotel favela

Gedicht ter gelegenheid van Wereldarmoededag 2010.

Hybride stad

Ter gelegenheid van de verkiezing 2010 van de 50 meest invloedrijke vrouwen uit Eindhoven en omgeving, georganiseerd door Frits magazine.

Industrieel verleden

Naar aanleiding van de film 'De historie van de Eindhovense industrie 1800-1950' van Phocas Kroon.

Keuze

Ter gelegenheid van COS-manifestatie Wereldarmoededag 2010.

Kippenkooi

Ter gelegenheid van 65 jaar bevrijding, bijdrage aan Dichtjesroute 2009

Lichtstad – Lichtgedichten – lichtgedachten

Ter gelegenheid van Eindhoven Lichtstad 2010. Enkele gedichten werden gepubliceerd op lichtschermen in de binnenstad.

Lichtjes

Ter gelegenheid van manifestatie Bevrijdingsdag 2010.

Pak die bak

Gedicht bij de aftrap van het duurzaamheidsproject 'Pak die bak', november 2010.

Spook

Frits Philips overleed in 2005 op 100-jarige leeftijd. Het gedicht werd geplaatst in Frits magazine in mei 2010.

Vakantiepret

Voor UIT in Eindhoven, juni 2011

Voorjaar in Eindhoven

Voor FRITS magazine, april 2011

Zonder Eind

Gepubliceerd in UIT in Eindhoven, voorjaar 2011.

© Piet van den Boom 2011

Overname van gedichten of delen daarvan wordt van harte toegejuicht!

Wel graag even overleg vooraf over wat, wie, waarvoor.

Voor vragen, opmerkingen en reacties: piet@prfct.nl

